

LA GENERALITAT TÉ ALTERNATIVES

Vicenç Navarro

Catedràtic de Polítiques Públiques. Universitat Pompeu Fabra

11 de abril de 2013

Una postura bastant generalitzada en centres financers i econòmics de Catalunya, que es reproduïx també en mitjans d'informació propers a les opcions polítiques de sensibilitat conservadora i/o liberal, és que el govern de la Generalitat ha esgotat ja, a la pràctica, la possibilitat de generar més recursos a través d'impostos. Es diu i s'escriu amb gran freqüència que l'única sortida que li queda per assolir l'objectiu de dèficit públic és retallar la despesa pública, incloent la despesa pública social, que ja ha assolit uns nivells tan baixos que estan afectant molt seriosament la pròpia viabilitat dels serveis públics del ja escassament finançat Estat del Benestar.

Les dades, però no avalen aquesta postura. Vegem, impost per impost, començant per *l'impost de successions i donacions*. Les diferents reformes que aquest impost (sobre el qual la Generalitat té plena potestat) ha experimentat, han causat una reducció dels ingressos a la Generalitat des de 1.000 milions d'euros (que representen el 0,47% del PIB de Catalunya) l'any 2008 a 400 milions (el 0,19% del PIB de Catalunya) l'any 2011. Això vol dir que s'han reduït els ingressos al govern català per una quantitat de 600 milions d'euros, que podrien recuperar-se any rere any si les retallades de tals impostos es revertissin. No cal dir que els grups més afavorits per aquestes retallades van ser les persones amb més propietats, que serien les més afectades si aquestes retallades es revertissin.

Un altre impost que també es va reduir va ser *l'impost del patrimoni*, reducció que va beneficiar especialment a les persones que tenen més patrimoni. Tal reducció (que va equivaldre a la pràctica a l'eliminació de l'impost) va significar, l'any en què va tenir lloc aquesta reforma, la pèrdua de 500 milions d'euros de recaptació (que representava el 0,25% del PIB de Catalunya), fons que podrien recuperar-se si aquella reforma del 2008 es revertís aplicant els mateixos tipus i exempcions que s'aplicaven abans.

Una altra font d'ingressos podria ser l'augment de l'impost sobre els viatges en avió. Segons Aena, la companyia pública gestora

dels aeroports a Catalunya, els aeroports catalans el 2012 van tenir un trànsit de 38.874.897 passatgers (sortides i entrades dels aeroports de Catalunya). Si cada passatger pagués 3 euros d'impost, la Generalitat podria cobrar 116 milions d'euros més dels que obté. I si fossin 5 euros, la recaptació seria de 190 milions d'euros. L'experiència internacional mostra que aquesta mesura no té impacte significatiu en el trànsit aeri com a resultat de l'escàs impacte en la factura, representant un percentatge molt baix del cost total per al viatger (una situació semblant passa pel que fa a la pernoctació en els hotels, podent-se recuperar quantitats fins i tot superiors).

Una altra font d'ingressos poc desenvolupada a Catalunya i a Espanya són els impostos ecològics, que a Espanya representen un percentatge sobre el PIB (1,65%) molt per sota de la mitjana de la Unió Europea dels 27 (2,37%). Si Catalunya igualés tal mitjana, la Generalitat de Catalunya ingressaria 1.200 milions d'euros addicionals. En realitat, si Catalunya recaptés en impostos ecològics el mateix que alguns dels països de la UE que tenen semblant nivell de riquesa (mesurat pel PIB per càpita), els ingressos gairebé doblarien la xifra anterior.

Un altre impost que hauria generat grans ingressos a la Generalitat de Catalunya hauria estat el gravamen sobre el valor afegit de les transaccions financeres que, segons el Fons Monetari

Internacional, representa el 5,3% del PIB per Espanya. Les dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) mostren que aquesta dada és molt similar per Catalunya. Si aquestes transaccions es gravessin com es grava el consum (al tipus de l'IVA reduït, és a dir, un 10%) es podrien haver recaptat 1.110 milions d'euros més el 2011. La Generalitat de Catalunya, seguint l'exemple d'altres comunitats autònomes, va intentar iniciar aquest camí gravant els dipòsits bancaris, la qual cosa va ser anul·lada pel Govern central, en crear aquest un impost a tipus zero, imposició realitzada per evitar que les CCAA utilitzessin aquesta via per generar recursos. Aquest intent, però, no hauria de frenar altres alternatives en aquesta línia. Fins i tot el Fons Monetari Internacional (en general gran defensor dels interessos financers) ha assenyalat aquesta com una via d'ingressos per als Estats, tant centrals com autonòmics i locals.

Una altra via és, com ha fet Canadà, crear un impost finalista, encaminat a generar recursos per a la sanitat. Seguint aquesta política fiscal, Catalunya podria ingressar més de 1.000 milions d'euros, que podrien substituir o complementar els sistemes de copagaments. Totes les enquestes assenyalen que la popularitat o impopularitat dels pagaments del ciutadà a l'Estat depèn del fi al qual es destina aquesta recaptació i també de la seva progressivitat. La imposició fiscal progressiva és més popular, o menys impopular, com

a sistema de finançament de la sanitat que el sistema de pagament o copagament de l'usuari en el moment d'utilització del servei.

Altres fonts, com determinar les multes i sancions segons el nivell d'ingressos del sancionat, tal com es fa a Finlàndia, podrien generar també considerables recursos. Una estimació inicial seria de 150 milions d'euros.

Tots aquests són exemples de mesures que podrien augmentar els ingressos a la Generalitat de Catalunya. Que es duguin a terme o no depèn de la seva voluntat política.

No cal dir que la Generalitat hauria de pressionar (com tots els governs de tal institució han fet) a l'Estat central perquè estalviïn més de les retallades, ja que han estat les CCAA (que són responsables dels serveis públics de l'Estat del Benestar) les que han portat la major càrrega de tal reducció. Però això no és suficient, perquè els ingressos generats per la Generalitat sempre han estat més baixos del que li correspon, pel seu nivell de riquesa. Aquesta es la realitat.